

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА VIII КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Съдържанието на общообразователната подготовка *по история и цивилизации* в VIII клас на първи гимназиален етап обхваща периода XVI век до навечерието на Първата световна война. Териториалният обхват включва както географските параметри на Европа, така и тези части на света, с които европейците са влезли в определени контакти, което в съдържателен аспект представлява историята на един голям свят, съсредоточена върху културния дух на Европа. Чрез представяне на динамиката на политическите, стопанските, социалните и културните процеси на периода се изгражда разбиране на историческите традиции, осмисляне на проекциите на значимите феномени на модернизацията, активно отношение към ценности, формирани през периода, основания за самочувствие и национална гордост. В процеса на обучение се затвърждават уменията за овладяване и прилагане на специфични техники на историческото познание, като акцентът е поставен върху уменията за учене, за развиване на критично мислене и самостоятелното обработване на информация, за изразяване на собствена позиция.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, ОТНОШЕНИЯ
I. Фундаментите на съвременния свят	Открива връзката между политически, стопански, идейни и социални промени. Описва основни политически възгледи и модели на управление. Описва възникването и дейността на различни институции. Подбира и използва основни понятия при описание и сравнение на исторически събития и процеси. Прилага хронологични и пространствени ориентири при обяснение на териториални и обществени промени. Открива причини и последици.

II. Национално и световно историческо и културно наследство	Идентифицира и описва културно-исторически паметници със световно значение. Открива синхронност в културното развитие на различните общества. Оценява значението на европейските приноси в световното културно наследство.
III. Човекът в историята	Описва развитието на правата и свободите на гражданите в различните общества. Представя различия в начините на живот, в религиозните вярвания и в ценностите на отделни общества. Оценява идеи и действия на личности в историята. Обяснява социални и икономически последици от открития в областта на науката и техниката.
IV. Източници на историята	Извлича и интерпретира информация от писмени документи, карти, изображения, схеми, диаграми. Проявява критично отношение при работа с различни исторически източници. Създава с помощта на съпътстващи въпроси писмен текст по зададен исторически проблем и/или върху исторически източници. Търси, подбира и обработва информация с помощта на ИКТ по зададени показатели.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Очаквани резултати	Нови понятия
<u>Тема 1. Въведение в Новото време</u>	Използва хронологични и пространствени ориентири при определяне на епохата на Новото време. Разбира основни характеристики на епохата. Посочва мястото на българите в историческите процеси на епохата.	Ново време
<u>Тема 2. Началото на Новото време (XVI – XVII в.)</u> <u>Акценти:</u> 2.1. Държавност и политики 2.1.1. Велики географски открития 2.1.2. Англия – ограничената монархия 2.1.3. Франция – абсолютната монархия	Обяснява причини и последици от Великите географски открития. Открива причини и последици от религиозните войни в Европа (Франция, Англия, Свещена Римска империя). Представя политическата система на френския абсолютизъм. Описва животът във Версай по времето на Луи XIV. Описва установяването на парламентарната монархия в Англия.	конкистадори абсолютизъм меркантилизъм парламентарна монархия

2.1.4. Русия при Петър I Велики 2.1.5. Османската империя (XVI – XVII век) 2.2. Общество и идеи 2.2.1. Реформация и Контрареформация 2.2.2. Новата икономика 2.2.3. Новият човек 2.2.4. Всекидневието 2.3. Култура 2.3.1. Ренесансът в Европа	Представя реформите на Петър I Велики в Русия. Обяснява връзката между балканските антиосмански въстания и войните на европейските държави с Османската империя. Представя основни идеи на Новия човек (хуманизъм, индивидуализъм). Разпознава идеите на Реформацията чрез различни исторически източници. Представя идеите на Мартин Лутер. Представя основни възгледи на протестанството и католицизма. Открива причини и последици от преместването на стопанския център на Европа. Подбира и обработва информация за исторически личности, събития и процеси чрез ИКТ. Свързва представители на Ренесанса с техни произведения.	Реформация/Контрареформация индулгенция протестанство пуритани йезуити Ренесанс
<u>Тема 3. Векът на Просвещението (XVIII в.)</u> <u>Акценти:</u> 3.1. Държавност и политики 3.1.2. Създаване на САЩ 3.1.3. Френската революция от 1789 г. 3.1.1. Просветеният абсолютизъм 3.2. Общество и идеи 3.2.1. Просвещението в Западна Европа 3.2.2. Балканското възраждане през	Разбира основни характеристики на Просвещението. Описва особености на просветения абсолютизъм (Мария Терезия, Фридрих II, Екатерина II). Посочва причини и последици от Войната за независимост на САЩ. Посочва причини и последици от Френската революция (1789 г.) Свързва основни представители на Просвещението (Джон Лок, Волтер, Монтескьо, Русо) с техните идеи. Открива идеи на Просвещението, залегнали в основата на Декларацията за независимост и Декларацията за правата на	Просвещение просветен абсолютизъм президентска република индустриална революция урбанизация

XVIII век 3.2.3. Първа индустриална революция 3.2.4. Промени във всекидневието на хората 3.3. Култура 3.3.1. Новите стилове в архитектурата и изкуството	човека и гражданина. Разбира влиянието на Просвещението върху Балканското възраждане. Установява синхронност между идеите на Просвещението и възгледите на Паисий Хилендарски. Дава примери за открития и нововъведения – символи на Първата индустриална революция. Извлича информация от различни исторически източници за промени в обществото и всекидневния живот, резултат от индустриалната революция. Подбира и обработва информация за исторически личности, събития и процеси от Просвещението чрез ИКТ. Разпознава различни стилове (класицизъм, барок) Дава примери за европейски влияния върху духовния живот на Балканите.	
<u>Тема 4. Векът на национализма (XIX век)</u> <u>Акценти:</u> 4.1. Държавност и политики 4.1.1. Франция и Европа в началото на XIX век 4.1.2. Създаване на национални държави 4.1.3. Гражданската война в САЩ 4.1.4. Международните отношения през XIX век 4.1.5. Османската империя и Източният въпрос 4.1.6. Възстановяване на българската държавност 4.1.7. Великите сили от втората	Описва промените във Франция и Европа по времето на Наполеон I. Представя разположението на силите в Европа след Виенския конгрес. Разбира значението на революциите в Европа от 1848 г. Обяснява политиката на колониализъм и дава примери. Посочва причини и последици от Гражданската война в САЩ. Обяснява обединението на Италия и на Германия като проява на националната идея. Дава примери за създаването на самостоятелни държави на Балканите. Открива идеи на либерализма чрез Търновската конституция. Разграничава основни позиции на Великите сили по важни международни проблеми.	национализъм реставрация статукво империализъм Източен въпрос

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

За нови знания	до 60%
За упражнения и практически дейности	до 22%
За обобщение и преговор	до 12%
За контрол и оценка	до 6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на постиженията на учениците отразява равнището на достигане на очакваните резултати в учебната програма. То отчита динамиката в различните сфери на познавателната им дейност (усвояване и преработване на информация, прилагане на знания и умения, формиране на компетентности, оценъчни дейности и др.). Поради спецификата и разнообразния характер на очакваните резултати при оценяването могат да се използват различни методи и средства за проверка и оценка.

Учениците трябва предварително да са информирани за критериите и системата за оценяване на постиженията им.

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	50%
Оценки от контролни работи	25%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, на упражнения, работа по проекти и др.)	25%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

1. Дейности, които могат да се реализират в класната стая, както и такива, които се реализират извън училище

ДЕЙНОСТИ	
В КЛАСНАТА СТАЯ	ИЗВЪН УЧИЛИЩЕ
Участие в ролеви и симулативни игри. Изработване на мултимедийни презентации. Изработване на хронологични таблици, линии на времето. Участие в дискусии по важни исторически теми. Работа с разнообразни източници на информация: исторически справочници, интернет, художествена литература. Работа в екип по предварително зададени задачи за проучване. Участие в разработване на конкретни учебни проекти.	Организиране на учебни екскурзии до паметници от българската национална култура. Организиране на екскурзии с учебна цел до паметници от световно значение. Посещение на музеи и музейни сбирки от национално и регионално значение. Работа в библиотека.

2. Междупредметни връзки, насочени към придобиване на ключови компетентности:

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
Компетентности в областта на българския език	<u>Български език:</u> Знание за основните видове устно взаимодействие. Умение за критическо четене и писане. Отношение на предразположеност към критичен и конструктивен диалог.
Умения за общуване на чужди езици	<u>Чужди езици:</u> Чрез използваните понятия от чужд произход обогатява езиковата си култура. Отношение към културното многообразие и межкултурното общуване.

Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	<u>Математика:</u> Развива умения за изчисляване, работейки с линия на времето. Развива умения за построяване и разчитане на графика. Развива умения за търсене на белези за еднаквост и съпоставимост на фигури. <u>Природни науки:</u> Знание за напредъка, ограниченията и рисковете от технологиите в обществото. Умение да се разпознават основните характеристики на научното търсене и умение да се съобщават заключенията и разсъжденията, които довеждат до тях. Отношение на уважение към истината и желание да се търсят аргументи и да се оценява тяхната валидност.
Дигитална компетентност	<u>Информационни технологии:</u> Знание за основни компютърни програми за обработка на текстове, създаване на електронни таблици, бази данни, съхраняване и управляване на информация. Умения да се използват инструменти за създаване и представяне на информация. Критично отношение към наличната информация и отговорно ползване на интерактивните медии.
Умения за учене	<u>География и икономика:</u> Развива умения за работа с географска/историческа карта. Ориентиране в динамично променящите се граници на европейските държави. <u>Изобразително изкуство:</u> Развива умения за наблюдение на произведение на изобразителното изкуство и съставяне на описание по картина. Развива умения за свързване на текст и изображение. Развива умения за извличане на информация от произведения на изкуството. Утвърждава като част от активния речник понятия като композиция,

	фон, палитра и др. <u>Философия:</u> Запознаване с изискваните знания, компетентности, умения и квалификации. Умение да оценява собствената си работа, както и да търси съвети и подкрепа, когато е необходимо. Отношение на положителна нагласа, която включва мотивацията и увереността да се постоянства и успява в ученето в хода на човешкия живот.
Социални и граждански компетентности	<u>Български език и литература:</u> Формира отношение към етичните кодекси и кодекси на поведение, общоприети в различните общества и обществени среди.
Инициативност и предприемчивост	<u>Технологии и предприемачество:</u> Изгражда отношение към инициативността, активността, независимостта и новаторството в личния и обществения живот. <u>Философия:</u> Знание за компетентността, която включва творчество, новаторство, поемане на рискове, както и способността да се планират и управляват проекти. Умение за способността да се работи както индивидуално, така и в сътрудничество с групи. Основно значение има умението да се преценяват и откриват собствените силни и слаби страни, да се оценяват и поемат рискове, когато е оправдано.
Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество	<u>Изобразително изкуство:</u> Развива умение за разбиране и оценяване на историческата стойност на архитектурната среда. Умение да се оцени изкуството и естетическото удоволствие от него, както и самоизразяването чрез разнообразни средства. Отношение на зачитане на разнообразието на културното изразяване.

	<u>Музика:</u> Придобива знания за музикални явления и личности. <u>Литература:</u> Придобива знания за европейската литература и култура.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	<u>География и икономика:</u> Изгражда разбиране за единство на околна среда, бит и всекидневие на хората.